
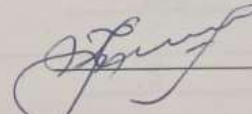

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
Протокол № 11 від "16" травня 2024 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол № 13 від "14" травня 2024 р.

Завідувач кафедри
Микола ІЛЬЧУК.

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність»

Віталій РАДЬКО

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОЄКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність – 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітньо-наукова програма «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»
Факультет економічний
Гарант ОНП: Радько В.І.
Розробник: зав.кафедри організації підприємництва та біржової
діяльності, доктор економічних наук, професор Ільчук М.М.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
ПРОЄКТУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля (шифр і назва)	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	___150___	
Кількість кредитів ECTS	___5___	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної, вечірньої та заочної форм навчання		
	Денна, вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	___2___	___2___
Семестр	___3___	___3___
Лекційні заняття	___20___ год.	___8___ год.
Практичні, семінарські заняття	___30___ год.	___12___ год.
Самостійна робота	___100___ год.	___130___ год.
Кількість тижневих годин для денної, вечірньої форми навчання: аудиторних	___3___ год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Проектування підприємницької діяльності**» є засвоєння здобувачами знань з проектування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання та набуття практичних навиків обґрунтування проектних рішень в сфері організації їх діяльності.

Завдання навчальної дисципліни полягають у формуванні різномірних компетенцій з аналізу процесів, що відбуваються в підприємницьких системах, виявленні напрямів їх удосконалення, розробленні та впровадженні проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання для підвищення її ефективності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

-загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК03. Здатність працювати автономно.

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК04. Здатність усно та/або письмово презентувати, обговорювати, апробувати результати досліджень, розробок, проектів українською та іноземною мовами.

СК8. Здатність визначати сучасні тенденції на організованих товарних ринках та обґрунтовувати прогностичні рішення по їх розвитку.

Програмні результати навчання:

ПРН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

ПРН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові

цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

ПРН13. Глибоко розуміти теоретичні та методологічні аспекти підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та застосовувати їх в практичній діяльності суб'єктів агробізнесу задля підвищення ефективності функціонування ланцюгів створення вартості в аграрному секторі.

ПРН14. Застосовувати сучасні методи та інструменти управління організованими товарними ринками та вирішувати проблеми розвитку біржової діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Розробка концепції проєкту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання

Тема 1. Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур

Розвиток теорії підприємництва. Розширення напрямів підприємницької діяльності. Сутність і тенденції організаційного розвитку суб'єктів господарювання. Підприємницька структура як складна система. Ієрархія в підприємницькій системі, формальна й неформальна структура в ній. Моделі й різновиди підприємницьких структур. Функціонування мережоподібних підприємств. Віртуальні підприємства. Інтеграційні структури в сучасній системі господарювання. Напрями розвитку інтеграційної діяльності на мікроекономічному рівні.

Основні закони організації: Закон синергії, закон розвитку, закон самозбереження, закон аналізу та синтезу. Порядку формування логічної бази управлінського та виробничого процесу.

Розвиток підприємницьких структур. Життєвий цикл підприємства. Стадії та етапи організаційного розвитку підприємства. Розвиток організації управління підприємницькими структурами.

Тема 2. Теоретичні основи проєктування підприємницької діяльності

Сутність проєктування підприємницької діяльності. Зміст, цілі та завдання проєктування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Різновиди організаційних проєктів підприємств.

Базові підходи до проєктування підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Загальнометодологічні підходи до проєктування організаційних систем. Функціональний та процесний підходи до проєктування підприємницьких структур. Основні принципи організаційного дизайну систем. Методологія розв'язання організаційних проблем.

Стадії та етапи проєктування підприємницької діяльності. Проведення діагностичних та аналітичних досліджень. Розробка концепції підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Техніко-економічне обґрунтування проєкту (визначення основних параметрів функціонування організаційної системи, затрат на її діяльність). Вибір ефективного варіанту проєкту. Розробка технічного й робочого проєкту. Впровадження організаційно-технічних проєктних рішень.

Методи, які використовуються при проєктуванні підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Функціонально-вартісний аналіз. Реінжиніринг бізнесу та управління. ABC/ABM – методології. Методи «точно в строк». Управління якістю. Корпоративні інформаційні технології.

Тема 3. Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування

Структурні аспекти підприємницької-системи. Управління бізнес-процесами. Моделювання бізнес-процесів. Методологія функціонально-вартісного аналізу ABC. Оптимізація бізнес-процесів. Удосконалення бізнес-процесів. Стратегія управління бізнес-процесами.

Сутність організаційної структури управління та основні її характеристики. Елементи організаційної структури управління та відносини між ними. Принципи побудови організаційних структур управління. Типи організаційних структур управління підприємством. Бюрократичні організаційні структури управління підприємством. Адаптивні організаційні структури управління підприємством.

Тема 4. Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання

Сутнісна характеристика та складові ситуаційного аналізу. SWOT-аналіз. Аналіз стратегічних позицій суб'єкта. Аналіз сегментів ринку. Аналіз конкурентів. Позиційний аналіз. господарювання.

Організаційно-управлінський аналіз. Фінансово-економічний аналіз. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємницької системи. Аналіз кадрового потенціалу. Оцінювання бізнесу і компанії.

Тема 5. Формування бізнес-моделі підприємницької системи

Сутнісна характеристика, функції та механізм розробки бізнес-моделі суб'єкта господарювання. Сучасна концепція формування бізнес-моделі компанії. Визначення, функції та механізм формування бізнес-моделі підприємства. Основні підходи до формування бізнес-моделі компанії. Механізм формування бізнес-моделі компанії за А. Сливоцьким. Механізм формування бізнес-моделі компанії за В. Котельниковим. Механізм формування бізнес-моделі компанії за підходом ДКК «Альт».

Пріоритети споживачів як базовий елемент бізнес-моделі компанії. Сучасна маркетингова концепція «комплексного рішення». Особливості формування пріоритетів споживачів. Система прийняття рішень споживачами. Реалізація «каскаду» пріоритетів споживачів у бізнес-моделі компанії.

Ресурсна теорія у системі бізнес-моделювання. Стратегічні ресурси бізнес-моделі компанії: сутність, елементи та їх взаємодія. Поняття та структура ресурсної системи. Визначення та види ресурсних ефектів.

Визначення ключових компетенцій компанії. Модель «дерева» компетенцій компанії.

Діагностика бізнес-портфеля компанії. Вибір методик портфельного аналізу. Сучасні матричні методики портфельного аналізу.

Управління життєвим циклом бізнес-моделі: формування, розвиток і трансформація. Трансформація бізнес-моделі компанії. Центри продуктового і фінансового управління. Технологія параметричного управління бізнес-процесами виробничих систем.

Змістовий модуль 2. Розробка та оцінка впровадження проєктів підприємницької діяльності

Тема 6. Проєктування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»

Загальний підхід до проєктування підприємницької діяльності в системі (виробництво-продаж). Товар-продукт як предмет споживання. Оцінка конкурентоспроможності товару-продукту. Проєктування товару-продукту як об'єкта виробництва. Життєвий цикл товару-продукту.

Процес організаційного проєктування та раціоналізації підприємницьких структур.

Передпроектний етап проєктування. Проведення комплексного техніко-економічного обстеження системи «виробництво-продаж». Прийняття рішень щодо вимог: організаційної, функціональної та елементної структури системи «виробництво продаж»; характеру зовнішніх і внутрішніх зв'язків (планування, розміри транспортних партій, ритмічність, час функціонування, форми постачання і вивозу інгредієнтів виробництва); системи документообігу; охорони праці і техніки безпеки; техніко-економічні показники оцінки роботи системи «виробництво-продаж».

Розроблення технічного завдання. Вибір форми організації виробництва: обґрунтування типу виробництва, обґрунтування складу підрозділів та їх спеціалізації, обґрунтування форм організації підрозділів, побудова організаційної структури системи «виробництво-продаж».

Розроблення структурно-функціональної організації системи «виробництво продаж»: склад зовнішніх зв'язків та їх параметри, склад функцій, склад структурно-функціональних елементів, склад внутрішніх зв'язків, побудова функціональної структури системи «виробництво-продаж».

Обґрунтування структури системи «виробництво продаж»: визначення складу та обсягу робіт, їх розподіл між виконавцями; визначення складу та кількості машин, обладнання, їх розміщення; визначення складу та чисельності персоналу, його закріплення за робочими місцями; побудова технологічних планувань, розрахунок площ.

Етап робочого проєктування. Організації виробництва та продажу продукції: визначення складу, інтенсивності і шляху переміщення матеріальних потоків; визначення складу, пропускнуєї спроможності та розташування підрозділів; визначення складу транспортно-технологічних схем виробництва і продажу продукції, моделювання роботи, оцінка ефективності.

Організація обслуговування виробництва: технічного обслуговування та ремонту, енергетичного обслуговування; матеріально-технічного забезпечення; транспортного обслуговування тощо

Проєктування оперативного управління виробництвом і продажем: оргструктура та функції апарату управління; оперативно-календарне планування виробництва і продажу продукції; організація інформаційних зв'язків і документообіг.

Тема 7. Проектування системи управління в підприємницьких структурах

Методологія цільового управління підприємством. Методи і способи управління. Проектування системи документаційного забезпечення управління. Формування механізму документування в системі.

Методи проектування організації системи управління. Структуризація й ієрархія в системі управління. Визначення функцій підрозділів та працівників. Формулювання положень про підрозділи та посадових інструкцій. Побудова комплексної графічної моделі системи управління.

Проектування технології здійснення управлінських процесів. Різновиди представлення технологічних процесів управління. Графічні моделі процесів управління. Порядок розробки та корегування процедур управління.

Види організаційних структур управління суб'єктів господарювання. Способи побудови і принципи формування структури управління. Моделювання організаційної та функціональної структури підприємства. Схема організаційної структури управління.

Тема 8. Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання

Основні принципи й методи проектування трудових процесів. Методики нормування й оплати праці. Методи оцінки й мотивації персоналу. Алгоритм розробки проектів організації робочих місць. Порядок атестації та раціоналізації робочих місць.

Розробка проектів обслуговування робочих місць та їх різновидів.

Проекти відбору, розстановки та використання кадрів.

Тема 9. Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності

Процеси планування проекту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання. Рівні планування. Структура розбиття робіт (структуризація проекту). Лінійний графік Ганта.

Сутність мережевого планування. Алгоритм побудови мережевої моделі проекту. Обчислення параметрів мережевого графіка.

Календарне планування проектів. Планування ресурсів і витрат. Оцінка вартості проекту. Бюджетування проекту. Методи контролю вартості проекту. Програмне забезпечення планування проектів. Моделювання в процесі проектування підприємницької діяльності.

Тема 10. Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності.

Основні принципи оцінки ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності суб'єктів господарювання. Основні та

уточнюючі економічні, соціальні та екологічні показники ефективності проекту.

Оцінка ефективності проекту. Вплив ризику і невизначеності при оцінці ефективності проекту. Оцінка проектних ризиків та методи їх зниження. Методи оцінки стійкості проекту: укрупнена оцінка стійкості проекту; розрахунок рівнів беззбитковості; метод варіації параметрів.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	с/п	с.р		л	п	с.р
Змістовий модуль 1. Розробка концепції проєкту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання								
Тема 1. Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур	12	2	2	8	12	-	1	11
Тема 2. Теоретичні основи проєктування підприємницької діяльності	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 3. Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування	12	2	2	8	12	1	1	10
Тема 4. Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання	12	2	4	6	12	1	1	10
Тема 5. Формування бізнес-моделі підприємницької системи	12	2	4	6	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 1	60	10	14	36	60	4	5	51
Змістовий модуль 2. Розробка та оцінка впровадження проєктів підприємницької діяльності								
Тема 6. Проєктування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»	30	2	2	26	30	1	2	27
Тема 7. Проєктування системи управління в підприємницьких структурах	18	2	2	14	18	1	2	15
Тема 8. Проєкти організації праці персоналу суб'єкта господарювання	18	2	4	12	18	1	1	16
Тема 9. Календарне планування впровадження проєктів підприємницької діяльності	12	2	4	6	12	1	1	10
Тема 10. Оцінка ефективності впровадження проєктів підприємницької діяльності	12	2	4	6	12	-	1	11
Разом за змістовим модулем 2	90	10	16	64	90	4	7	79
Усього годин	150	20	30	100	150	8	12	130

3. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
Змістовий модуль 1. Розробка концепції проекту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання		
1	Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур	2
2	Теоретичні основи проектування підприємницької діяльності	2
3	Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування	2
4	Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання	4
5	Формування бізнес-моделі підприємницької системи	4
Разом за змістовим модулем 1		14
Змістовий модуль 2. Розробка та оцінка впровадження проектів підприємницької діяльності		
1	Проектування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»	10
2	Проектування системи управління в підприємницьких структурах	6
3	Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання	4
4	Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності	4
5	Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності	7
Разом за змістовим модулем 2		31
Разом		45

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість год.
Змістовий модуль 1. Розробка концепції проекту підприємницької діяльності суб'єкта господарювання		
1	Сучасні концепції розвитку підприємницьких структур	8
2	Теоретичні основи проектування підприємницької діяльності	8
3	Структура підприємницької системи: сутність, види та дизайн її формування	8
4	Діагностика підприємницької діяльності суб'єкта господарювання	6
5	Формування бізнес-моделі підприємницької системи	6
Разом за змістовим модулем 1		36
Змістовий модуль 2. Розробка та оцінка впровадження проектів підприємницької діяльності		
1	Проектування підприємницької діяльності в системі «виробництво-продаж»	16
2	Проектування системи управління в підприємницьких структурах	8
3	Проекти організації праці персоналу суб'єкта господарювання	10
4	Календарне планування впровадження проектів підприємницької діяльності	4
5	Оцінка ефективності впровадження проектів підприємницької діяльності	1
Разом за змістовим модулем 2		39
Разом		75

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт;

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс: Проектування підприємницької діяльності для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії. Доступ до ресурсу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1798>
2. Ільчук М.М., Коновал І.А. Проектування підприємницької діяльності. Методичні вказівки для вивчення дисципліни, виконання практичних і самостійних завдань, дистанційного навчання. К.:НУБіП України, 2019. 45 с.
3. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посібник. Київ: НУБіП України. 245 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Гадзало Я.М., Лузан Ю.Я. Розвиток аграрного сектору економіки України в умовах євроінтеграції. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 6-17.
2. Гадзало Я.М., Саблук П.Т., Лупенко Ю.О., Месель-Веселяк В.Я., Федоров М.М. Аграрна реформа в Україні, її наукове забезпечення, результативність. *Економіка АПК*. 2021. № 7. С. 6-15.
3. Данилюк Т. І. Організаційне проектування підприємства : конспект лекцій. Вид. 2-ге (відредаг. і доповн.). Луцьк : СНУ ім. Лесі Українки, 2017. 84 с.
4. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності: навч. посібник. Київ: НУБіП України. 245 с.
5. Ільчук М.М., Коновал І.А., Ус С.І. Методичні підходи до оцінки ефективності підприємницької діяльності аграрної сфери. *Економіка АПК*. 2017. № 5. С. 51 – 59.
6. Ільчук М.М., Ус С.І., Дмитрук М.І., Ільчук О.М. Теоретичні засади розвитку підприємництва. *Економіка АПК*. 2020. № 3. С. 100 – 110.
7. Кропивко М.Ф., Кісіль М.І. Теоретичні засади і методичні підходи до формування стратегії управління ефективністю інвестицій фермерського господарства. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 6-14.
8. Кукоба В. П. Організаційне проектування підприємства : навч. посібник. К. : КНЕУ, 2014. 420 с.
9. Лупенко Ю.О. Теоретико-методологічне забезпечення економічного розвитку аграрного сектору та сільських територій. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 6-15.
10. Нетепчук В.В. Управління бізнес-процесами: навч. посібник. Рівне, НУВГП, 2014 254 с.
11. Саблук П.Т. Наукове обґрунтування інноваційного розвитку в аграрній сфері. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 16-25.

12. Сливоцький А. Дж., Моррісон Девід Дж. Зона прибутку. Стратегічна бізнес-модель як запорука завтрашніх прибутків. Пер. з англ. Р. Скакун. Львів: Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2016. 431 с.
13. Трутенко Г.О. Розвиток підприємницької діяльності в сільському господарстві України. *Економіка АПК.* 2021. № 1. С. 103-112.

допоміжна

14. Бутко М.П., С.М. Задорожна С.М., Іванова Н.В., Мурашко М.І. Виробничий менеджмент: підручник для вузів. Київ : ЦУЛ, 2016 . 422 с.
15. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера : Навч. посібник. Київ.: Кондор, 2003. 412с.
16. Герасимчук В. Г. Розвиток підприємств : діагностика, стратегія, ефективність. К. : Вища шк., 2010. 265 с.
17. Глиненко Л.К., Лужко Е.В. Проектирование организационных структур управления. Київ:Нора-Друк, 2005. 728 с.
18. Ковальська Л. Л., Павлюк Л.В., Савош Л.В. Проектний аналіз : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Луцьк : РВВ Луц. НТУ, 2015. 261 с.
19. Костюченко Л. Сутормін І. Управління функціями сектору матеріально-технічного забезпечення виробничого підприємства. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління».* 2015. Вип. 32. С. 245 – 251.
20. Коваль В. В., Башинська М. І. Моделювання мережної організації корпоративного управління бізнесом: монографія. Одеса.: Бровкін О. В. 2010. 202 с
21. Кривовязюк І.В. Економічна діагностика: Навчальний посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2013. 455 с.
22. Мендрул О.Г. Оцінка вартості підприємства у контексті реструктуризації. *Український інвестиційний журнал «Welcome».* 1998. №11–12. С.40 – 42.
23. Могильний О.М. Трансформація організаційно-правових форм сільського господарства: від багатоукладності до латифундації. *Економіка АПК.* 2021. №1. С. 15-26.
24. Нечипоренко О.М., Носенко Ю.М., Сінельник Л.М. Методологія оцінки ефективності діяльності науково-інноваційних кластерів. *Економіка АПК.* 2021. № 10. С. 61-71.
25. Пришляк Н.В. Оцінка ефективності використання індивідуальних біогазових установок для переробки біовідходів селянських господарств. *Економіка АПК.* 2021. № 3. С. 50-60.
26. Савельєва Є. В., Чоботар С.І., Штефаніч Д. А. Новітній маркетинг. Київ : Знання, 2008. 420 с.
27. Продіус І.П., Пріступа М.П. Удосконалення організаційної структури управління промислового підприємства. *Економіка: реалії часу.* 2012. №3 – 4. С. 17 – 21 .

28. Кваша С.М., Ільчук М.М., Коновал І.А., Любар Р.П. Проектування підприємницької діяльності в АПК : Навчальний посібник. Частина 1. К.:ЗАТ «Нічлава», 2007. 160 с.
29. Реструктуризація підприємства : Навч. посібник /За ред. В.М. Заболотного. Київ:Мідленіум, 2001. 440 с.
30. Семенов Г.А., Семенов А.Г., Ярошевська О.В. Особливості організації оплати праці на підприємствах в сучасних умовах. *Вісник економічної науки України*. 2014. № 3 (27). С. 100 – 104.
31. Стельмащук А.М. Економічна діагностика підприємства. Методичне забезпечення аналізу і прогнозування показників фінансової звітності. *Інноваційна економіка*. 2015. №2. С. 86 – 90.
32. Тоцький В.І., Лаврененко В.В. Організаційний розвиток підприємства: Навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2005. 247 с.
33. Хміль Ф. І. Основи менеджменту : підручн. Київ : Акадам-видав, 2011. 576 с.
34. Ходаківська О.В. Наукові дослідження у сфері земельних відносин: еволюція становлення та перспективи розвитку. *Економіка АПК*. 2021. № 8. С. 18-30.
35. Черемісіна С.Г. Ринок зернових культур в Україні: аналіз сучасного стану та перспективи розвитку. *Економіка АПК*. 2021. № 2. С. 48-58.
36. Черемісіна С.Г. Стан та перспективи розвитку експорту зернових культур з України до країн Африки. *Економіка АПК*. 2021. № 3. С. 33-43.
37. Чернявський А. Д. Організаційне проектування : навч. посібник. К. : МАУП, 2005. 160 с.
38. Яковлєв А. І. Проектний аналіз : підруч. для вищ. закл. за напрямком "Економіка підприємства". Харків : НТУ "ХПІ", 2016. 339 с.

Інтернет джерела

1. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Верховна Рада України. URL: www.rada.gov.ua
3. Кабінет Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua
4. Міністерство фінансів. URL: www.minfin.gov.ua
5. Державна податкова служба України. URL: www.tax.gov.ua
6. Державна служба статистики України . URL: www.ukrstat.gov.ua
7. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: www.niss.gov.ua
8. Центр перспективних соціальних досліджень. URL: www.cpsr.org.ua
9. Антимонопольний комітет України. URL: www.amc.gov.ua
10. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
11. Аграрна біржа. URL: <https://agrex.gov.ua>